

Kunstzinnig tegengeluid

Beeldend kunstenaar Marije Bouman presenteert in Museum Belvédère een keuze uit haar nieuwe aquarellenserie *Elementen* en het gelijknamige boek. Met haar verstilte landschappen breekt zij een lans voor momenten van rust en bezinning.

Beeldend kunstenaar Marije Bouman.

TEKST EN FOTO'S DIRK VAN GINKEL

In haar atelier in Heerenveen zit Marije Bouman voor een groot vierkant doek, een olieverfschilderij in wording. Op tafel ligt haar nieuwe boek: *Elementen*, waarin zij 24 aquarellen heeft opgenomen uit een serie van 77 werken.

In vergelijking met dat grote doek lijken ze klein, naast elkaar gelegd zouden ze het schilderij niet eens bedekken. Toch zijn het monumentale werken die weidse werelden oproepen waarin je als kijker lang kunt toeven. En dat is precies de bedoeling. Met *Elementen* maakt Bouman een statement. In de Inleiding van het boek schrijft ze: 'Laat ieder die tot rust wil komen deze bundel ter hand nemen.' Wat heeft haar tot dit kunstproject geïnspireerd?

VERSTILLING

„Ik ben iemand die rust en stilte nodig heeft om tot iets te kunnen komen”, zegt Bouman. „Alleen dan kan ik de concentratie opbrengen die nodig is om bijvoorbeeld een aquarel te maken. Ik moet helemaal kunnen opgaan in wat ik aan het doen ben.”

Dat geldt ook als ze moet afwassen of stofzuigen. Anderen kunnen ondertussen praten, muziek luisteren, filmpjes kijken op hun laptop of telefoon, maar zij niet. Het zou haar uitputten.

„Ik heb het gevoel dat er juist om die reden zoveel burn-outs voorkomen in de maatschappij. Al die prikkels gaan met mensen aan de haal, ze worden er volledig door in beslag genomen en het gaat maar door. Dat is niet vol te houden. Het leek me daarom de hoogste tijd voor een tegengeluid: een boek met mooie landschappen die tot verstillings en inkeer uitnodigen. Want het bekijken van een boek met dat soort afbeeldingen, nodigt uit tot rust.”

„Je kunt helemaal zelf bepalen wat je doet: je kunt net zolang naar een pagina kijken als je wilt,

Drie aquarellen uit de serie *Elementen* van Marije Bouman.

“
HET BEELD HEEFT EEN
WAT IJLE, ONGRIJPBARE
SFEER DIE EEN TIKJE
OOSTERS AANDOET

Crowdfunding

Marije Bouman heeft haar boek *Elementen* kunnen financieren door bijdragen van verschillende fondsen en crowdfunding. „Als kunstenaar kun je veel zelf: aquarellen maken, beelden inscannen, teksten schrijven, een vertaler zoeken, een ontwerper benaderen... Maar dan moet de ontwerper worden betaald, de drukker, de binder. Het is vreselijk tijdrovend om de financiering te regelen, ik ben er wel een half jaar mee bezig geweest. En dan al die spanning of het allemaal wel gaat lukken. Maar daar staat tegenover dat er nu wel iets heel moois is ontstaan waar hopelijk velen plezier aan zullen beleven.”

terugbladeren, een stukje overslaan, even wegleggen en weer oppakken. En een boek is eindig, het houdt een keer op, terwijl op sociale media alles maar eindeloos en in hoog tempo doorgaat. Vandaar dus dit project. Misschien werkt rust voor de lezers wel net zo geestopbeurend als voor mij.”

OOSTERS

De aquarellen uit de serie *Elementen* zijn klein van formaat, ongeveer 16 bij 11 centimeter. Bouman heeft voor haar geschilderde fantasielandschappen zachte, ingetogen kleuren gebruikt waarover een geheimzinnig waas lijkt te hangen.

„Ik ben eerst aan het werk gegaan met aquarelverf en Oost-Indische inkt en daarna heb ik over het hele beeldvlak een vel rijstpapier aangebracht, een dunne en transparante papersoort. Daardoor krijgt het beeld een wat ijle, ongrijpbare sfeer die een tikje oosters aandoet.”

Het Oosten, het oude China en Japan, associeert Bouman met de waarden die zij zo sterk waardeert en in praktijk brengt: aandacht, verstillings, liefde voor de natuur. Ze las het allemaal terug in een document uit de elfde eeuw. *De geest van het landschap*, geschreven door de Chinese kunstenaar Kwo Sji. Hij zegt onder andere: ‘Waarom heeft een deugdzzaam mens verheugenis in het landschap? Het is om deze redenen: dat in landelijke rust zijn innigst wezen herborren wordt; dat het zorgeloos spel van water en rotsen zijn ziel verrukt en verfrischt.’

Voor Bouman was het de tekst van een geestverwant, iemand die woorden gaf aan wat zijzelf altijd al gevoeld en ervaren had en in haar werk had gelegd. Ze heeft de tekst opgenomen in haar publicatie.

ONTDEKKING

Elementen is een opvallend boek, samengesteld uit vier verschillende papersoorten in meerdere kleuren. Het omvat 60 pagina’s met daarin 24 pagina’s waarop een aquarel staat afgebeeld en 17 blanco pagina’s. Een aantal pagina’s bevat oude teksten van Chinese kunstenaars over natuur en verstillings. Al die lege pagina’s sluiten daar inhoudelijk mooi op aan.

De vorm van het boek is verticaal, net zoals de landschapsaquarellen dat zijn. Een mooi rijm, maar vraagt een landschap niet juist om een horizontale verwerking in een kunstwerk?

„In de kunst worden landschappen vaak in liggend formaat gemaakt, dat is zo. Maar het gaat mij vooral om het benadrukken van de basale elementen waaruit onze natuurbeleving bestaat: de ervaring van lucht en ruimte. En op verticaal formaat kun je veel meer lucht en ruimte kwijt dan in een horizontale setting. Daarom is dat verticale aspect voor mij heel wezenlijk. Dat is voor mijzelf een van de ontdekkingen geweest tijdens dit project. Boekontwerper Gert Jan Slagter heeft mijn intentie heel goed gevoeld en prachtig vertaald. Vorm en inhoud vallen in het boek helemaal samen.”

Expositie *Elementen* van Marije Bouman, Museum Belvédère, Oranje Nassaulaan 12, Heerenveen-Oranjewoud, tot en met 7 juni. Zie: museumbelvedere.nl